

Beslutningsforslag nr. B 267

Folketinget 2020-21

Fremsat den 9. marts 2021 af Karina Lorentzen Dehnhardt (SF), Kirsten Normann Andersen (SF), Jacob Mark (SF), Charlotte Bromann Mølbæk (SF) og Trine Torp (SF)

Forslag til folketingsbeslutning

om forbedring af retssikkerheden for udsatte borgere, der indgår økonomisk forpligtende aftaler under falske forudsætninger

Folketinget pålægger regeringen i begyndelsen af det kommende folketingsår, i oktober 2021, at fremsætte et lovforslag, der beskytter udsatte gruppers retssikkerhed over for fjernsælgere ved at sætte to nye stykker i aftalelovens § 31, som præciserer,

1) at paragraffen omfatter alle aftaler indgået efter uopfordret kontakt med personer på Robinsonlisten, og

2) at paragraffen omfatter salg af abonnementer og varer på kredit til personer med kreditadvarsel i Folkeregisteret, hvor dette ikke har været drøftet i forbindelse med aftalens indgåelse.

Lovforslaget skal indeholde midler til en informationskampagne til både borgere og virksomheder.

Bemærkninger til forslaget

Udsatte borgere oplever i stigende grad at være ofre for aggressive salgsteknikker, især ved fjernsalg, og det er forslagsstillernes opfattelse, at der mangler et beskyttelsesniveau imellem fuld råderet og umyndiggørelse. Det er forslagens formål, at borgeren stadig kan foretage de fleste økonomiske dispositioner selv, men at borgeren skal kunne framelde sig muligheden for hurtige tilbud og kredit- og abonnementsprodukter, som medfører uoverskuelige omkostninger.

At der er et behov for at beskytte udsatte grupper på dette område, illustreres, bl.a. ved at man på nyhedsmediet »Dansk Handicap Forum« den 10. juli 2020 kunne læse historien »Aller-sælger udnyttede kvinde med demens« om en kvinde, der blev solgt et abonnement, på trods af at hun er optaget på Robinsonlisten. Samme problematik kunne man læse om i Politiken den 15. marts 2015 i artiklen »Demente glemmer, de har sagt ja til telefonsælgere«.

Lovgivningen i dag

Markedsføringsloven og lov om det centrale personregister (folkeregisterloven) har i dag forbud mod uopfordrede henvendelser med henblik på salg af visse varer, og det er muligt at fravælge markedsføring i Folkeregisteret (Robinsonlisten). Samme sted kan man få sat en kreditadvarsel, men de direkte retsvirkninger er uklare.

Efter aftalelovens § 31 er aftaler ugyldige, hvis nogen har »udnyttet en andens betydelige økonomiske eller personlige vanskeligheder, manglende indsigt, letsind eller et bestående afhængighedsforhold«. Der er dog krav om, at det solgte står i »væsentligt misforhold til modydelsen«.

Markedsføringslovens § 10 beskriver, hvem der ikke må kontaktes uopfordret med henblik på fjernsalg. Loven håndhæves efter kapitel 9, og overtrædelse kan straffes med bøde. Forbrugerombudsmanden er ikke forpligtet til at anmelde, og politiet er ikke forpligtet til at rejse tiltale, hvis en borger anmelder en virksomhed eller en sælger. Det har ingen direkte aftaleretlig konsekvens, at et salg er sket i strid med markedsføringsloven.

Folkeregisterlovens § 29 giver mulighed for markering om beskyttelse imod markedsføring og markering med advarsel imod at give kredit til borgeren. Kreditadvarslen blev indført ved lov nr. 1564 af 13. december 2016. Af bemærkningerne fremgår det:

»Det er ikke hensigten med lovforslaget at regulere, hvilken betydning virksomhederne skal tillægge en markering i CPR om, at en borger ønsker at advare mod kreditgivning i vedkommendes navn. Det vil i sagens natur bero på en konkret vurdering i det enkelte tilfælde, som skal foretages af virksomhederne.«

Forslagets formål

Det er forslagsstillernes opfattelse, at der er utilstrækkelig beskyttelse af borgerne i dag, og at håndhævelsen af markedsføringsloven ikke sikrer den ønskede retstilstand. Forbrugerombudsmanden og politiet vil altid skulle prioritere deres ressourcer. Der vil derfor finde overtrædelser sted, som aldrig efterforskes eller påtales.

Det er derfor forslagsstillernes opfattelse, at det vil have en større effekt at udvide aftalelovens § 31, så enhver aftale indgået efter uopfordret kontakt med en person på Robinsonlisten kan tilsidesættes. Tilsvarende foreslås det, at aftaler om abonnementer eller varer på kredit skal kunne omstødes, hvis køberen har en kreditadvarsel i Folkeregisteret – og dette forhold ikke har været drøftet i forbindelse med indgåelsen af aftalen.

Ved indførelsen af kreditadvarslen blev den nærmere definition overladt til markedet. Det har vist sig ikke at være tilstrækkeligt. Det foreslås derfor, at der indføres direkte civilretlige konsekvenser af at ignorere en eventuel kreditadvarsel. Advarslen er oplagt for personer med dårlig sprogforståelse, unge og personer med bipolar lidelse. Sælgere kan eventuel give personer med advarslen en kopi af alle dokumenter og først acceptere kundens accept efter 14 dage. Det giver tid og ro til, at den potentielle kunde kan gennemgå dokumenterne med et familiemedlem eller en bekendt og være sikker på aftalens indhold.

En tilsvarende regel kendes fra køb og salg af fast ejendom, hvor det i praksis accepteres, at køberen kan betinge sin accept af sin advokats godkendelse.

Det er forslagsstillernes opfattelse, at denne udvidelse af aftalelovens § 31 automatisk vil medføre en selvransagelse blandt sælgere. I stedet for at køberen som nu må satse på Forbrugerombudsmanden og politiets prioriteringer, vil enhver aftale indgået i strid med markedsføringsreglerne være ugyldig. Det betyder i praksis, at enhver borger eller dennes repræsentant kan håndhæve reglerne over for sælgeren.

Ved tvistsspørgsmål vil det være op til sælgeren at føre bevis for, at køberen reelt er forpligtet. Efter forslagsstillernes opfattelse er dette en rimelig byrde for virksomheder, der beskæftiger sig med fjernsalg og kreditkøb.

Forslaget om, at der skal afsættes midler til en oplysningskampagne, skal bruges til at iværksætte to kampanjer i Forbrugerombudsmandens regi: den ene målrettet borgerne om muligheden for at blive optaget på Robinsonlisten og at sætte kreditadvarsel, den anden målrettet virksomheder, der beskæftiger sig med fjernsalg og køb på kredit.

Skriftlig fremsættelse

Karina Lorentzen Dehnhardt (SF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om forbedring af retssikkerheden for udsatte borgere, der indgår økonomisk forpligtende aftaler under falske forudsætninger.

(Beslutningsforslag nr. B 267)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.